

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

The Organic Act on Procedures of the Constitutional Court, B.E. 2561 (2018)

สนับสนุนโดย

มูลนิธิคอนราด อาเดนาัวร์

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. ๒๕๖๑

The Organic Act on
Procedures of the Constitutional Court
B.E. 2561 (2018)

ชื่อหนังสือ	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ The Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018)
ISBN:	978-616-8033-32-6
พิมพ์ครั้งที่ 1	ธันวาคม 2561 จำนวน 800 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2	พฤศจิกายน 2563 จำนวน 1,000 เล่ม
สนับสนุนโดย	มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์
เจ้าของ	มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ โดยความร่วมมือกับสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ
พิมพ์ที่	บริษัท พี. เพรส จำกัด 129 ซอยแยกซอยศิริพจน์ สวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทรศัพท์ / โทรสาร: 0-2742-4754-5
ผู้แปล	นายยอดฉัตร ตสาริกา

คำนำ

ศาลรัฐธรรมนูญ โดย สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กับ มูลนิธิคอนราด อาเดนาัวร์ จากประเทศเยอรมนี คือพันธมิตรทางวิชาการ ที่ได้ทำงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาการเกี่ยวกับประเด็นรัฐธรรมนูญศึกษานับตั้งแต่ที่ได้มีการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นในประเทศไทยเป็นต้นมา

มูลนิธิคอนราด อาเดนาัวร์ มุ่งเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับประเด็นรัฐธรรมนูญศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกรอบกฎหมายของประเทศ ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยรัฐธรรมนูญยังเป็นตัวสะท้อนถึงบริบททางประวัติศาสตร์ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศตามที่ได้มีการยกร่างขึ้นมา และรัฐธรรมนูญยังเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมือง เป็นตัวกำหนดกลไกการควบคุมอำนาจรัฐ เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์และเสรีภาพของประชาชน รัฐธรรมนูญในอุดมคตินั้น จะสะท้อนถึงค่านิยมของชาติ อาทิเช่น ความเป็นอธิปไตยของประเทศ ความเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งหลักการแบ่งแยกอำนาจ และการยึดหลักนิติธรรม ซึ่งความชอบธรรมของรัฐธรรมนูญจะมาจากกระบวนการทำให้สัตยาบันรับรอง และความเห็นพ้องในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น

ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กับ มูลนิธิคอนราด อาเดนาัวร์ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการธำรงไว้ซึ่งหลักนิติธรรมของประเทศ และการพัฒนาศาลรัฐธรรมนูญไทยให้ก้าวไกลสู่มาตรฐานสากลด้วยหลักการและกระบวนการทางกฎหมายที่ทันสมัย โดยองค์กรทั้งสองก็ได้เข้าร่วมประชุมหารือแลกเปลี่ยนในเวทีนานาชาติในประเด็นที่เกี่ยวกับความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ ด้วยเสมอมา

เอกสารทางวิชาการนี้ คือ ตัวอย่างที่เด่นชัดของความร่วมมือของทั้งสององค์กร ในนามมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ดิฉันขอขอบคุณท่านรวิทย์ กังศศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และ ดร. เขวณะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญสำหรับความสำเร็จในการจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือนี้ มูลนิธิฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีของประชาชนไทย รวมทั้งส่งเสริมหลักนิติธรรม และเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของไทย เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ และนักวิชาการ ตลอดจนสาธารณชนและนานาชาติที่สนใจในประเด็นที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญศึกษา และความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประเทศไทย สืบไป

ดร. เซลีน-อแก็ธ คาโร (Dr. Céline-Agathe Caro)

ผู้แทนมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย

Foreword

The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand through the Office of the Constitutional Court (OCC) and the Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS), a German foundation, are academic partners. Together, they have been promoting and supporting academic work in the area of constitution studies since the Constitutional Court's establishment in the country.

Focusing on constitution studies is very important for the KAS because a constitution gives a country a legal framework and defines the relationship between the people and the state. It reflects the historical, political, social, and cultural context in which it was drafted. A constitution also guarantees the fundamental rights of the citizens and introduces power control mechanisms to protect the interests and the liberties of the people. Ideally, it should reflect cardinal values of a nation such as sovereignty, democracy, separation of powers and the rule of law. Its legitimacy often stems from its ratification and amendment process.

The cooperation between the OCC and the KAS comprises many activities aiming at upholding people's rights and liberties as well as the rule of law in Thailand. Our common objective is the further development of the court according to international standards and modern legal principles and procedures. Together, the two institutions have also regularly participated in discussions about constitutional justice with the international community.

This publication is an outstanding example of our cooperation. On behalf of the KAS, I would like to thank the President of the Constitutional Court of Thailand, H.E. Worawit

Kangsasitiam, the Secretary-General, Dr. Chaowana Traimas, as well as their staff members, for initiating and preparing this publication. The KAS hopes that it will help protect the rights and liberties of the Thai people, promote the rule of law in the country, and provide a valuable source of information for Thai and international legal experts, official, and academics, as well as all persons interested in constitutional issues and the constitutionality of laws in Thailand.

Dr. Céline-Agathe Caro

Resident Representative,
Konrad-Adenauer-Stiftung – Thailand

คำนำ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ได้ดำเนินการร่วมมือทางวิชาการต่อเนื่องกันมาด้วยความใกล้ชิด นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ได้มีโครงการจัดพิมพ์หนังสือ “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๐๑๘)” การจัดพิมพ์พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ (๒๐๑๘) มีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลของทั้งนักวิชาการชาวไทยและนักวิชาการชาวต่างชาติ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายและบุคคลอื่นที่สนใจในรัฐธรรมนูญไทยและระบบกฎหมายไทยในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบัญญัติและหลักการของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ การจัดพิมพ์ในครั้งนี้เชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ นักวิชาการและบุคคลที่เกี่ยวข้องในสาขากฎหมายมหาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้การจัดพิมพ์ในครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมหลักนิติธรรม ประชาธิปไตย และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยในชุมชนระหว่างประเทศ

ในนามของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณมายัง มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ และ ดร.เซลิน-อเก็ธ คาโร ผู้แทนมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย สำหรับความร่วมมือระหว่างกันและการให้การสนับสนุนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

(นายเชาวนะ ไตรมาศ)

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

Forword

The Office of the Constitutional Court (OCC) and Konrad Adenauer Stiftung (KAS) has been closely cooperating continuously in terms of academics matters since the Court's establishment in 1998.

In 2020, the Office of the Constitutional Court and Konrad Adenauer Stiftung initiate a project of the Publication on The Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018). This publication shall be a source for both Thai and foreign academics, legal experts and professionals, officials who are in charge of legal enforcement and implementation, and other persons interested in Thai constitutional and legal system for learning thoroughly of the provisions and principles of this Organic Act. This publication will certainly be of benefit for officials, academics and all persons concerned in the field of public law especially the constitutional law. Moreover, this publication will promote the rule of law, democracy and the fundamental rights of the Thai people in international community.

On behalf of the Office of the Constitutional Court, I would like to take this opportunity to express my sincere gratitude to Konrad Adenauer Stiftung and Dr. Céline-Agathe Caro, Head of Konrad Adenauer Stiftung, Thailand Office, for their mutual cooperation and vital support extend to us.

Dr. Chaowana Traimas
Secretary-General
Office of the Constitutional Court

สารบัญ (Contents)

หน้า

คำนำจาก ดร. เซลีน - อแก็ธ คาโร.....	iii
Foreword (Dr. Céline-Agathe Caro).....	v
คำนำจากเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.....	vii
Foreword (Dr. Chaowana Traimas)	viii
หมวด ๑ ศาล.....	5
หมวด ๒ องค์ประกอบของศาล.....	6
หมวด ๓ การพิจารณา	19
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป.....	19
ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย.....	24
ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี.....	31
หมวด ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง.....	37
บทเฉพาะกาล.....	40
CHAPTER I COURT.....	49
CHAPTER II COMPOSITION OF THE COURT.....	51
CHAPTER III PROCEEDINGS.....	66
Part 1 General Provisions.....	66

สารบัญ (Contents)

หน้า

Part 2 Submission of Application and Submission of Letter to the Court for a Ruling.....	72
Part 3 Bench and Trial Proceedings.....	81
CHAPTER IV RULING OR ORDER.....	89
TRANSITORY PROVISIONS.....	92

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการ
เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับ
มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ
ศาลรัฐธรรมนูญสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะเป็น
ประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า
“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้นการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

“คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่ที่ยื่นคำร้องหรือหนังสือต่อศาลเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัย

“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องที่ยื่นต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้อง และให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาลเพื่อพิจารณา วินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือ กฎหมายอื่นไม่ว่าจะเสนอโดยคำร้องหรือโดยหนังสือ

“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำร้องหรือผู้ซึ่งต้อง ปฏิบัติตามหนังสือที่ยื่นต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับคดี

“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติ ไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกี่ยวกับคดีซึ่ง กระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาล ไม่ว่าจะการนั้นจะเป็นโดย คู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำต่อ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้องและเอกสารอื่น ๆ การพิจารณาคดี และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น

“การพิจารณาคดี” หมายความว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณา ใด ๆ รวมถึงการไต่สวน การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย หรือ การนั่งพิจารณา

“การนั่งพิจารณา” หมายความว่า การที่ศาลออกนั่งเกี่ยวกับ การพิจารณาคดีโดยคู่กรณี มีสิทธิมาอยู่ต่อหน้าศาล

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้ กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือ เอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร ให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ยื่นที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตาม กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือระบบ หรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดอันมิใช่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ศาลหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศของศาล เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของศาล ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ศาล

มาตรา ๗ ให้ศาลมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีดังต่อไปนี้

(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) คดีเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) คดีเกี่ยวกับการร้องขอให้เลิกการกระทำล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) คดีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๕) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

(๖) คดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

(๗) คดีเกี่ยวกับการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๘) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

(๙) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรี

(๑๐) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๑๑) คดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

(๑๒) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๑๓) คดีอื่นที่รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล

หมวด ๒

องค์ประกอบของศาล

มาตรา ๘ ศาลประกอบด้วยตุลาการจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว ตุลาการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีแต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๐ ตุลาการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชน

ใด ๆ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๘) อยู่ในระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การค้ำนุชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็น
การทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลวินิจฉัยว่ามีการเสนอ
การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรง
หรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าฝ่าฝืน หรือ
ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือเป็นผู้มีพฤติกรรม
ร้ายแรงผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติ
หน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่
ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะ
สิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของ
พรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ
หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการตามมาตรา ๘ (๓) (๔) หรือ (๕) ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้องค์กรอิสระดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของศาล และผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของกรรมการองค์กรอิสระ ในกรณีนี้

ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มิได้ผู้ใดได้คะแนนสูงสุดเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อให้เหลือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของกรรมการองค์การอิสระ ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อกรรมการสรรหาตาม (๔) ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิได้ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหาตุลาการใหม่ แต่ไม่รวมการสรรหาใหม่หรือการสรรหาเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๒ วรรคหก วรรคเก้า และวรรคสิบ และมาตรา ๑๓ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตาม (๔) แล้ว จะเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับองค์การอิสระในขณะเดียวกันมิได้

ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒ ในการสรรหาตุลาการ ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่งที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านประกอบด้วย และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของศาล หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การคัดเลือกผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยโดยอนุโลม

ในการสรรหาหรือคัดเลือก ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย และให้กรรมการสรรหาแต่ละคนบันทึกเหตุผลในการเลือกไว้ด้วย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งจะได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่หรือวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ที่คะแนนไม่ถึงสองในสามหรือไม่เกินกึ่งหนึ่ง แล้วแต่กรณี ถ้ายังได้ไม่ครบตามจำนวน ให้มีการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่

การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่

ภายในสามวันนับแต่วันปิดรับสมัครให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศดังกล่าวให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติและประวัติการทำงานตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนดด้วย

เมื่อคณะกรรมการสรรหา ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสรรหาหรือคัดเลือกได้บุคคลใดแล้ว ให้เสนอชื่อไปยังวุฒิสภา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหา ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี พร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบ แล้วเสนอต่อวุฒิสภา เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งใหม่ไม่ได้

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับตุลาการซึ่งยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือก แต่เมื่อรวมกับตุลาการซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี มีจำนวนถึง

เจ็ดคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานศาลรัฐธรรมนูญได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าศาลประกอบด้วยตุลาการเท่าที่มีอยู่ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือกต่อไปโดยเร็ว

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการ โดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้วนั้นต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งตุลาการ ในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สิ้นสุด

การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัยให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาให้ศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัยภายในระยะเวลา

สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ทั้งนี้ ไม่กระทบต่อการดำเนินการใดที่ คณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการไปแล้วก่อนมีคำวินิจฉัย

มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับ เบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้รับเป็นรายครั้งที่มาประชุมในอัตราไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของประธานกรรมการหรือกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการ รัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภาได้รับในแต่ละเดือน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อ พระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ใน พระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้ เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตาม ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๑๗ ตุลาการมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่ตุลาการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการที่พ้นจาก ตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าตุลาการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะ ต้องห้ามตาม มาตรา ๑๐

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

(๕) ศาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการ

(๖) ต้องคำพิพากษาศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าเป็นผู้มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออกจากตำแหน่งให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ตุลาการเลือกตุลาการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๙ เมื่อตุลาการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ตุลาการครบวาระ แต่ถ้าตุลาการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกตุลาการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ตุลาการพ้นจากตำแหน่ง และยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่

ต่อไปได้ แต่ถ้ามืดลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคนจะนั่งพิจารณาหรือทำ
คำวินิจฉัยมิได้ ในกรณีเช่นนั้นหากมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่ง
ความมั่นคงของประเทศ ให้ศาลร้องขอต่อประธานศาลฎีกาและประธาน
ศาลปกครองสูงสุดให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ เพื่อให้มีตุลาการครบ
เจ็ดคน

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ตุลาการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะ
ถูกกล่าวหาและศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองประทับรับฟ้อง และมีตุลาการเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้
ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมี
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการทำหน้าที่เป็น
ตุลาการเป็นการชั่วคราวให้ครบตามจำนวนที่ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่
แต่ไม่เกินเก้าคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการได้
จนกว่าตุลาการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมี
การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน ในการแต่งตั้งดังกล่าวให้คำนึงถึงองค์ประกอบ
ตามมาตรา ๘ ด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าตุลาการ
ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภา
เสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการ
ร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในการ
วินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก กรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการสรรหา
ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหา
กำหนด

มาตรา ๒๓ การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของศาลต้องเป็น
ไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง มีความกล้าหาญ และปฏิบัติ
ตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม

ตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา การเข้ารับการศึกษาหรืออบรม ในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ที่จัดในเวลาราชการทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มเวลา เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการ ที่ศาลเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับตุลาการ

มาตรา ๒๔ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทน อื่นของตุลาการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุม สำหรับการประชุมในฐานะกรรมการเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ตุลาการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่ กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของตุลาการ

มาตรา ๒๕ ตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิ ได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วย เหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตาม มาตรา ๒๔ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่ กรณีตาย ให้ตกได้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้น เกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็น สองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ให้ตุลาการเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามประมวล กฎหมายอาญา

หมวด ๓ การพิจารณา

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

มาตรา ๒๗ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอนวิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่กรณีในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดของศาล

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานสอบสวน ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

มาตรา ๒๘ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น

มาตรา ๒๙ การพิจารณาคดีจะต้องกระทำ ณ ที่ทำการศาลในวัน^๑ที่ศาลเปิดทำการและตามเวลาทำงานที่ศาลได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดของศาล แต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือเป็นการจำเป็น ศาลจะมีคำสั่งกำหนดการพิจารณาคดี ณ สถานที่อื่น หรือในวัน หรือเวลาใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๓๐ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้นและวันสุดท้าย ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

มาตรา ๓๑ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในข้อกำหนดของศาล หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๓๒ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นหรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๓) เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็นในฐานะพยานโดยที่ารู้เห็นเหตุการณ์ในคดีในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก่อน

(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั่นเอง สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พินาศกับคู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ตุลาการมีส่วนได้เสียหรือมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๒ ตุลาการอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมไป

มาตรา ๓๔ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการพิจารณาคดี หรือการทำความวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้านตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓

เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่งและศาลอนุญาตแล้ว ให้ตุลาการซึ่งขอถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้น

มาตรา ๓๕ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุคัดค้านนั้น

เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นโดยเร็ว

มาตรา ๓๖ การยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการตามมาตรา ๓๕ ต้องระบุเหตุที่จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

การคัดค้านตุลาการที่พิจารณาวินิจฉัยในเรื่องใดมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่กรณีจัดทำเป็นคำร้องแยกเป็นตุลาการแต่ละราย

มาตรา ๓๗ เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๕ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุ

ขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณา หรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านประกอบด้วย

การชี้ขาดเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ผู้ทำหน้าที่ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านและคู่กรณีทราบ

การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัวหรืออนุญาตตามคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น

เมื่อมีการชี้ขาดเหตุขอถอนตัวหรือเหตุคัดค้านแล้วมีตุลาการเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ศาลร้องขอต่อประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ตุลาการเฉพาะคดีนั้นให้ครบเจ็ดคน

มาตรา ๓๘ ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาลหรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อยและรวดเร็ว

ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

การวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยคดีที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหรือมีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาฆาตมาดร้าย ไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลหรือคำสั่งศาลตามมาตรา ๓๘ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

การสั่งลงโทษตาม (๓) ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ การจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พักของบุคคลใดที่ศาลเรียกมาในการไต่สวน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปตามประกาศของศาล

ส่วนที่ ๒

การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๔๑ ผู้ที่จะขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ จะต้องเป็นบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของศาล เว้นแต่การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีในกรณีดังต่อไปนี้ ให้จัดทำเป็นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

(๑) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาแสดงความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ หรือนายกรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมาย

(๒) ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

(๓) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชกำหนด

(๔) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ

(๕) ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

(๖) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาแสดงความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

(๗) คณะรัฐมนตรีขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

(๘) ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๙) การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ (๑๓) ที่ข้อกำหนดของศาลกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ

การดำเนินการตาม (๒) ให้ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง หรือกรมพระธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๔๒ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือใช้ถ้อยคำสุภาพ มีรายการครบถ้วนตามแบบที่กำหนดในข้อกำหนดของศาล ซึ่งอย่างน้อยต้องระบุ

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) เรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ต้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๓) มาตรการของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำสำเนายื่นต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดในข้อกำหนดของศาลด้วย

คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องได้ ผู้รับมอบฉันทะต้องบรรลุนิติภาวะแล้ว และมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบฉันทะได้

มาตรา ๔๓ หนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ให้ทำเป็นหนังสือราชการโดยอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ความประสงค์ที่จะให้ศาลดำเนินการ และมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๔ การยื่นขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๒) ต้องเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจที่เกิดขึ้นแล้ว โดยในกรณีที่ปัญหานั้นเกิดขึ้นกับหน่วยงานใด ให้หน่วยงานนั้น เป็นผู้มีสิทธิยื่นหนังสือต่อศาลขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีที่เป็นปัญหาโต้แย้งระหว่างหน่วยงาน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นหนังสือต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

มาตรา ๔๕ บุคคลหรือชุมชนซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการทำหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ หรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ครบถ้วนหรือล่าช้าเกินสมควร ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๔) ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลหรือชุมชนนั้นได้ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้ตนหรือชุมชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐปฏิเสธไม่ดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการ

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง และบุคคลหรือชุมชนได้โต้แย้งการดำเนินการหรือไม่ดำเนินการดังกล่าว เป็นหนังสือต่อหน่วยงานนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือวันที่ได้รับแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้ง และ

(๒) บุคคลหรือชุมชนตาม (๑) ได้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่าหน่วยงานของรัฐตาม (๑) มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่หนังสือโต้แย้งตาม (๑) ในกรณีนี้ หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้แจ้งให้ผู้ร้องและหน่วยงานของรัฐทราบ แต่หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าหน่วยงานของรัฐ ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีทราบถึงการดังกล่าว

(๓) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน และสั่งการตามความเห็นสมควร ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือหน่วยงานใดเป็นผู้พิจารณาและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก็ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีสั่งการเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งให้บุคคลหรือชุมชนทราบ หากบุคคลหรือชุมชนเห็นว่าการสั่งการของคณะรัฐมนตรียังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัย ตามมาตรา ๗ (๔) ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง

ในระหว่างการพิจารณาคดีตามมาตรา นี้ ให้หน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีไปก่อนจนกว่าศาลจะมีคำวินิจฉัย

ให้ศาลวินิจฉัยคดีตามมาตรา นี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันได้รับคำร้อง

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดย

มีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง

ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยตรงให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำใดและละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างไร

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

มาตรา ๔๗ การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำของรัฐบาล

(๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

(๓) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน

(๔) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

(๕) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๒

(๖) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการ ตุลาการทหาร รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาล พร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่ วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่น คำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้อง โดยตรงต่อศาลได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพประสงค์จะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาล มีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๔๖ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับแก่ การยื่นและการพิจารณาคำร้องตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่าจะรับคำร้องไว้ พิจารณาหรือไม่ ศาลจะแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้มีมากกว่าหนึ่งคณะก็ได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการตามวรรคหนึ่งภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามข้อกำหนดของศาล และให้คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

ในกรณีที่คณะตุลาการตามวรรคหนึ่งมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นพ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของคณะตุลาการตามวรรคสองให้ถือเสียงข้างมาก

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายในห้าวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง

มาตรา ๕๐ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย และศาลเห็นว่าเป็นกรณีที่ต้องด้วยมาตรา ๔๑ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๑ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาลไว้แล้ว ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัย หรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือไม่มีเหตุที่จะต้องวินิจฉัยคดีนั้น ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ เว้นแต่การพิจารณาคดีต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ส่วนที่ ๓

องค์คณะและการพิจารณาคดี

มาตรา ๕๒ ในการนั่งพิจารณาและทำคำวินิจฉัย ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องร่วมพิจารณาคดีและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้าน หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นกรณีตามวรรคสาม

องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจ ในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น หากมีปัญหาว่าตุลาการคนใดร่วมในการพิจารณาในประเด็นสำคัญแห่งคดีนั้นหรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่การไม่ร่วมทำคำวินิจฉัยจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือคณะตุลาการตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควรได้

หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไข และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๔ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ติดใจที่จะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๕๕ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาย่อมทำได้ โดยต้องยื่นคำขอเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่มีการยื่นคำขอก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยน้อยกว่าเจ็ดวันหรือที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้ แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับไว้พิจารณา ศาลต้องส่งสำเนาการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบด้วย

มาตรา ๕๖ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใดระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

วิธีการส่ง และการปิดประกาศแทนการส่งให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๕๗ เมื่อศาลรับคดีได้ไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม

ตุลาการทุกคน เว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูกคัดค้าน ต้องทำความเห็นส่วนตัวตามประเด็นและตามลำดับประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือลำดับไว้

เมื่อศาลรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัย โดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้

มาตรา ๕๘ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมี พยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษา เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้น หรือได้มาโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย หรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็น แก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงด การสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้

ตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มี อยู่อาจมีมติไม่ให้นำเอกสารหรือพยานหลักฐานซึ่งอาจมีผลต่อความมั่นคง ของประเทศมาใช้ในคดีได้

มาตรา ๕๙ การนั่งพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณ ที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนด บุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณาได้

เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศ ให้แก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดไต่สวน ครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด และให้ปิดประกาศกำหนดนัด ดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการศาลด้วย

มาตรา ๖๐ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็น พยานหลักฐานได้ และมีสิทธิตรวจพยานหลักฐานและขอสำเนาพยาน หลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งในเวลาทำการตามวิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในข้อกำหนดของศาลก็ได้

การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยาน หลักฐาน และวิธีการที่จะได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๘ ก่อนศาลมีคำวินิจฉัย คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่ต้องยื่นเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๖๑ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ แต่ต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน

มาตรา ๖๒ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่ฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลเอง แล้วให้พยานให้ถ้อยคำในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเอง หรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน

หลังจากคู่กรณีถามพยานตามวรรคสองแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๖๓ ศาลอาจอนุญาตให้มีการไต่สวนพยานที่อยู่นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอ การไต่สวนพยานเช่นนั้นอาจใช้ระบบการประชุมทางจอภาพตามข้อกำหนดของศาลได้

การไต่สวนพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ต้องมาให้ถ้อยคำ เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง

หรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด หรือที่ศาลอนุญาตให้คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอกำหนด โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาล และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นเพื่อทราบก่อนวันนัดไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

คู่กรณีที่ติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าที่กล่าวไว้ในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลก่อนวันนัดไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่น้อยกว่าสามวัน มิฉะนั้นให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ในวันไต่สวนพยานให้พยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและคู่กรณีฝ่ายอื่นตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามวรรคสองและศาลอนุญาต หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญนั้น ประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

พยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญไต่สวนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าตามวรรคหนึ่งต่อศาลแล้ว จะขอถอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นมิได้ และเมื่อพยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้ถ้อยคำของพยาน

มาตรา ๖๕ ความในมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ศาลกำหนดให้พยานบุคคลใดหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเสนอ

บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาให้ถ้อยคำโดยพยานไม่ต้องมาศาลด้วยโดยอนุโลมเว้นแต่ระยะเวลาตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ให้นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งศาล

มาตรา ๖๖ ระหว่างการไต่สวนของศาล ให้ศาลบันทึกการรายงานการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวน และจัดให้คู่กรณีและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หากคู่กรณีหรือพยานลงลายมือชื่อไม่ได้ หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้ศาลทำรายงานจดแจ้งเหตุที่ไม่มีลายมือชื่อเช่นนั้นไว้แทนการลงลายมือชื่อ

ให้ศาลบันทึกการให้ถ้อยคำของพยานในการไต่สวนรวมไว้ในสำนวนด้วย โดยใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใดตามข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๖๗ คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของตนได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของคู่กรณีต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้กระทำด้วยวาจา และให้นำความในมาตรา ๖๖ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๖๘ คู่กรณี พยานในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของตนหรือบุคคลภายนอกซึ่งมีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมีเหตุผลอันสมควร มีสิทธิขอตรวจดู ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองความถูกต้องของเอกสารในสำนวนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของศาล ซึ่งจะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมด้วยก็ได้

มาตรา ๖๙ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกการรายงานการพิจารณาคดี

มาตรา ๗๐ ให้ตุลาการคนหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายจากศาลเป็นผู้ลงลายมือชื่อในประกาศ คำสั่ง รายงานการพิจารณาคดี หรือหนังสืออื่นใดของศาล

มาตรา ๗๑ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง หรือเพื่อป้องกันความรุนแรงอันใกล้จะถึงและคำร้องของผู้ร้องมีเหตุอันมีน้ำหนักที่ศาลจะวินิจฉัยให้เป็นไปตามคำร้อง เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่กรณีได้ยื่นคำขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย และออกคำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และประเภทคดีที่กำหนดในข้อกำหนดของศาล

มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับได้ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวนั้น

หมวด ๔

การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

มาตรา ๗๒ คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ศาลปรึกษาหารือกันจนกว่าจะได้ข้อยุติ

ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียงในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งตามที่ศาลได้กำหนดไว้มิได้ เว้นแต่มีเหตุตามมาตรา ๕๒ วรรคสาม

มาตรา ๗๓ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้ออ้าง และคำขอตามที่ปรากฏในคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย

ข้อโต้แย้งในคำชี้แจงข้อกล่าวหา ประเด็นแห่งคดี สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในแต่ละประเด็น และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง รวมทั้งผลแห่งคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อของตุลาการที่วินิจฉัย ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้นมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งซึ่งเป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วติดรวมไว้กับคำวินิจฉัย

มาตรา ๗๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาล หากมีความจำเป็นจะต้องบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลไว้ในคำวินิจฉัยนั้น โดยศาลอาจกำหนดให้มีผลไปในอนาคตขณะใดขณะหนึ่งหลังวันอ่านคำวินิจฉัย หรืออาจกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ ตามความจำเป็นหรือสมควร ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี และให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่ในการบังคับรายงานผลการปฏิบัติหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามค่าบังคับของศาลต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และประเภทคดีที่กำหนดในข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๗๕ ในการวินิจฉัยคดี ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นส่วนตัวเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อน แล้วจึงลงมติ

ความเห็นส่วนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ทำโดยลับและต้องเผยแพร่ต่อสาธารณะตามข้อกำหนดของศาล

การทำคำวินิจฉัยของศาล องค์คณะอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาลก็ได้

คำวินิจฉัยของศาล ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัย

มาตรา ๗๖ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องหรือผู้มีหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย และให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว

การแจ้งให้คู่กรณีมาฟังคำวินิจฉัยและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง และการแจ้งคำวินิจฉัยตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อกำหนดของศาล

มาตรา ๗๗ คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีต้องประกอบด้วย ความเป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่งความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

ให้นำความในมาตรา ๗๕ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งด้วยโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีผลในวันที่ศาลลงมติ ซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง

มาตรา ๗๘ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ และศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้

การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ และให้นำความในมาตรา ๗๕ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๙ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งยังไม่ครบวาระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ เว้นแต่กรณีตาม (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ มิให้นำมาใช้บังคับ และให้ถือว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปตามวรรคนี้ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามวรรคสอง มีจำนวนครบตามองค์ประกอบตามมาตรา ๘ แล้ว

ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ใช้บังคับ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เรื่อง ให้งดเว้นการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ บรรดาที่ดำรงตำแหน่งครบวาระตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๕) จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๘๐ การสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๗๙ ววรรคหนึ่ง ซึ่งมีเหตุพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด และแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๗๙ ววรรคสอง ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกเมื่อได้มีการเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรอิสระแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว หากองค์กรอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่แต่ไม่ตัดสิทธิขององค์กรอิสระที่จะแต่งตั้งผู้แทนมาในภายหลัง การแต่งตั้งดังกล่าวไม่มีผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปแล้วต้องเสียไป

ภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง ถือว่าเป็นผู้ซึ่งจะต้องมีการสรรหาหรือคัดเลือกในประเภทใดตามมาตรา ๘ (๑) (๒) และ (๕)

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๘๐ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามจำนวนที่ยังว่างอยู่ และตามประเภทที่คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามมาตรา ๘๐ วรรคสี่ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัยตามมาตรา ๘๐

ในกรณีที่ต้องมีการคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณีด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๘๒ บรรดาข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีข้อกำหนด

ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๓ การดำเนินการไต่สวน หรือการดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจของศาลซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาว่าการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการนั้นต่อไปตามมติของศาล

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การสรรหาและการวินิจฉัยการพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องตามหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

Translation

The Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018)

MAHA VAJIRALONGKORN BODINDRADEBAYAVARANGKUN, REX;

Given on the 27th Day of February B.E. 2561;

Being the 3rd Year of the Present Reign.

His Majesty King Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun is graciously pleased to proclaim that:

Whereas it is expedient to have an organic law on procedures of the Constitutional Court;

This Organic Act contains certain provisions in relation to the restriction of rights and liberties of people, in respect of which section 26, in conjunction with section 28 and section 34 of the Constitution of the Kingdom of Thailand so permit by virtue of law;

Rights and liberties are restricted under this Organic Act for reasons and needs pertaining to the efficient functioning of the Constitutional Court in the interest of the public. The enactment of this Organic Act is in conformity with the conditions provided under section 26 of the Constitution of the Kingdom of Thailand.

Be it, therefore, enacted by the King, by and with the advice and consent of the National Legislative Assembly, as follows.

Section 1. This Organic Act is called the “Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018)”.

Section 2. This Organic Act shall come into force as from the day following the date of its publication in the Government Gazette¹.

Section 3. The following shall be repealed:

(1) Order of the National Council for Peace and Order No. 23/2560, dated 5th April B.E. 2560 (2017), Re: Measures to Resolve the Problem of Continuity of Offices in Independent Constitutional Agencies Only with respect to the Constitutional Court and Justices of the Constitutional Court;

(2) Order of the National Council for Peace and Order No. 24/2560, dated 20th April B.E. 2560 (2017), Re: Restraint on Selection or Recruitment of Persons for the Offices of Justices of the Constitutional Court under Order of the National Council for Peace and Order No. 23/2560.

Section 4. In this Organic Act:

“Court” means the Constitutional Court or panel of Justices of the Constitutional Court, as the case may be.

“Justice” means the President of the Constitutional Court or Justice of the Constitutional Court, as the case may be.

---

¹ Published in the Government Gazette, Vol. 135, Part 32a, Page 1, on 2nd March B.E. 2561 (2018).

“Case” means a trial process commencing from the filing of an application or letter requesting for a court ruling.

“Application” means an application filed in the Court for a court ruling.

“Party” means an applicant or respondent, and also includes an eligible representative.

“Applicant” means a person having standing to file a case in the Court for a ruling under the provisions of the Constitution, organic laws or other laws, regardless of whether the filing is made in the form of an application or a letter.

“Respondent” means a person who is the subject of an allegation in an application or a person who is under an obligation to comply pursuant to a letter submitted to the Court requesting for a ruling.

“Related party” means an agency, group of persons or person related to the case.

“Trial process” means any act under the Constitution and this Organic Act relating to a case performed by a party or the Court or pursuant to a court order, regardless of whether the act was performed by one party towards the Court, or towards another party, or by the Court towards any or all parties, including the filing of an application and other documents, proceedings and voting, as well as acts performed pursuant to duties and powers under the Constitution, organic laws and other laws.

“Proceedings” mean any conduct in a trial process, including an inquiry, deliberation for ruling or hearing.

“Hearing” means a court session related to proceedings during which the parties have the right to be present in the Court.

Section 5. In the case where this Organic Act does not provide otherwise, any matter specifically requiring notice, submission or service of letter or document to a person, if the notice, submission or service of letter or document to such person is conducted at the domicile or address stated in the evidence of housing registration under the law on people’s registration, it shall be deemed that the notice, submission or service is lawful under this Organic Act. In the case where this Organic Act provides for an announcement or dissemination to the general public, it shall be deemed that an announcement or dissemination via an information technology system or any system or means which is easily accessible by the general public is in conformity with this Organic Act.

In the case where this Organic Act provides that the Court or head of agency responsible for the administrative tasks of the Court has the power to prescribe or issue an order on any matter which is not related to proceedings, if there are no specific procedures provided, the Court or head of agency responsible for the administrative tasks of the Court shall make the prescription in the form of a regulation, notification or order, as the case may be. If the regulation, notification or order is generally applicable to persons, it shall be published in the Government Gazette as well as published by means of announcement stated in paragraph one. If the regulation, notification or order prescribes a procedure, the Court or head of agency responsible for the administrative tasks of the Court

must also prescribe a clear time limit for each step.

Section 6. The President of the Constitutional Court shall have charge and control of the execution of this Organic Act and shall have the power to issue rules, regulations and notifications of the Court for the implementation of this Organic Act.

The issuance of rules, regulations or notifications of the Court under paragraph one shall be in accordance with a resolution of the panel of Justices of the Constitutional Court, and the shall come into force after being published in the Government Gazette.

CHAPTER I

COURT

Section 7. The Court shall have the following duties and powers to adjudicate a case:

(1) a case relating to the constitutionality of a law or bill;

(2) a case relating to duties and powers of the House of Representatives, Senate, National Assembly, Council of Ministers or independent agency;

(3) a case relating to a motion for cessation of an act to overthrow the democratic regime of government with the King as Head of State;

(4) a case filed by the public or community against a state agency calling for benefits under Chapter V, Duties of

the State, of the Constitution;

(5) a case relating to the termination of membership of a Member of the House of Representatives or Senator;

(6) a case relating to the submission of a bill having an identical or similar principle to the principle of a bill that has been withheld;

(7) a case relating to a proposal, submission of a motion or commission of any act, which results in direct or indirect involvement by a Member of the House of Representatives, Senator or committee member in the use of appropriations;

(8) a case relating to the constitutionality of a Draft Rule of Procedure of the House of Representatives, Draft Rule of Procedure of the Senate or Draft Rule of Procedure of the National Assembly;

(9) a case relating to the termination of a ministerial office;

(10) a case relating to a treaty which requires approval of the National Assembly;

(11) a case where a person whose rights or liberties recognised by the Constitution has been violated submits an application for a decision that such action was contrary to or inconsistent with the Constitution;

(12) a case relating to the constitutionality of a Constitutional Amendment;

(13) any other case stipulated by the Constitution, organic laws or other laws to be within the jurisdiction of the Court.

CHAPTER II

COMPOSITION OF THE COURT

Section 8. The Constitutional Court consists of nine Justices appointed by the King from the following persons:

(1) three justices of the Supreme Court holding a position not lower than Presiding Justices of the Supreme Court for not less than three years elected by a plenary meeting of the Supreme Court;

(2) two judges of the Supreme Administrative Court holding a position not lower than judge of the Supreme Administrative Court for not less than five years elected by the plenary meeting of the Supreme Administrative Court;

(3) one person qualified in law obtained by selection from persons holding or having held a position of Professor in a university in Thailand for not less than five years, and currently having renowned academic work;

(4) one person qualified in political science or public administration obtained by selection from persons holding or having held the position of Professor in a university in Thailand for not less than five years, and currently having renowned academic work;

(5) two persons obtained by selection from persons holding or having held a position not lower than Director-General or a position equivalent to a head of government agency, or a position not lower than Deputy Attorney-General for not less than five years.

In the case where the Presiding Justice of the Supreme Court cannot be elected under (1), the plenary meeting of the Supreme Court may elect a person from those who have held a position not lower than justice in the Supreme Court for not less than three years.

The period under paragraph one shall be counted to the date of election or the date of application for selection, as the case may be. In a case of an unavoidable necessity, the Selection Committee may announce a decrease of the period of time under paragraph one or paragraph two, but the decrease shall not result in a period of less than two years.

Section 9. In addition to the qualifications under section 8, a Justice shall also possess the qualifications as follows:

- (1) being of Thai nationality by birth;
- (2) being not less than forty-five years and not reaching sixty-eight years of age as from the date of election or the date of application for selection;
- (3) having graduated with not lower than Bachelor's degree or its equivalent;
- (4) being of evident integrity;
- (5) being sufficiently in good health to perform duties efficiently.

Section 10. A Justice shall not be under any of the prohibitions as follows:

- (1) being or having been a Justice or holding a position in any Independent Organ;
- (2) being addicted to narcotics;

- (3) being bankrupt or having been dishonestly bankrupt;
- (4) being the owner of, or a shareholder in any a newspaper business or mass media business;
- (5) being a Buddhist monk, Buddhist novice, ascetic or priest;
- (6) being under revocation of the right to vote, whether or not such case is final;
- (7) being of unsound mind or of mental infirmity;
- (8) being under temporary suspension of the right to stand for election, or being a person whose right to stand for election has been revoked;
- (9) being sentenced by a judgement to imprisonment and imprisoned by a warrant of the Court;
- (10) having been dismissed from official service, a State agency or a State enterprise on the grounds of dishonest performance of duties or being deemed as having committed dishonest acts or wrongful conducts in the official service;
- (11) having been ordered by a final judgment or order of the Court that his or her assets shall vest in the State on the grounds of unusual wealth, or having been sentenced by a final judgment to imprisonment on the grounds of committing an offence under the law on the prevention and suppression of corruption;
- (12) having been convicted by a final judgment for committing: a misfeasance in public office or in judicial office; an offence under the law on wrongdoing of officials in a State organisations or agency; an offence against property committed

in bad faith under the Penal Code; an offence under the law on the borrowing of money amounting to public fraud; an offence of being a producer, importer, exporter or seller under the law on narcotics; an offence of being a banker or a proprietor under the law on gambling; an offence under the law on the prevention and suppression of human trafficking; or an offence of money laundering offence under the law on the prevention and suppression of money laundering;

(13) having been sentenced by a final judgment for committing a dishonest act in an election;

(14) being currently under the prohibition from holding a political position;

(15) having been removed from office by a court decision on any proposal, submission of a motion or commission of any act, which results in direct or indirect involvement by a Member of the House of Representatives, Senator or committee member in the use of appropriations;

(16) having been removed from office by a judgment of the Supreme Court or the Supreme Court's Criminal Division for Persons Holding Political Positions on a serious violation or non-compliance with ethical standards, or showing circumstances of unusual wealth, or a dishonest discharge of functions or wilful performance of duties or exercise of powers inconsistent with the provisions of the Constitution or law;

(17) having been discharged for imprisonment by a final judgment, except for an offence committed through negligence or a petty offence;

(18) being or having been a Member of the House of

Representatives, Senator, political official or member of a local assembly or a local administrator in the ten-year period prior to election or selection;

(19) being or having been a member or holder of other office in a political party in the ten-year period prior to election or selection;

(20) being a government official holding a permanent position or receiving permanent salary;

(21) being an official or an employee of a State agency, state enterprise or local administration or being a committee member or advisor to a state agency or state enterprise;

(22) holding any position in a partnership, a company or an organisation carrying out business with a view to making and sharing profit or income, or being an employee of any person;

(23) engaging in an independent profession;

(24) being involved in circumstances which constitute a serious violation or failure to comply with ethical standards.

Section 11. In the case where a person suitable for appointment as a Justice must be selected under section 8 (3), (4) or (5), it shall be the duty and power of the Selection Committee which consists of:

(1) President of the Supreme Court as Chairperson;

(2) President of the House of Representatives and Leader of the Opposition in the House of Representatives as members;

(3) President of the Supreme Administrative Court as member;

(4) persons appointed by the Independent Organs, from persons who have the qualifications under section 8 and section 9, are not under any of the prohibitions under section 10, and have never performed any duty in the Court or Independent Organs comprising one person from each organ, as members.

The Secretary-General of the Senate shall be the secretary of the Selection Committee, and the Secretariat of the Senate shall perform duties as the administrative unit of the Selection Committee.

When appointing a person under (4), the Independent Organs shall nominate a person appointed by such organs to become the Selection Committee member within twenty days of receiving notice from the Secretary-General of the Senate. The nominated person shall be selected from persons who are impartial, honest and understands the functions of the Court. The person selected to become the Selection Committee member must receive more than one-half of the votes of the existing Independent Organ commissioners. In the case where no person receives more than one-half of the votes, there shall be a re-vote. In this voting, if there are more than two persons selected, only the persons receiving the two highest number of votes shall be contested. In the case where there is an equality of highest number of votes resulting in more than two persons receiving the two highest number of votes, those persons receiving equal number of votes shall draw lots in order to leave only two persons receiving the two highest number of votes. In this latter voting, if no person receives more than one-half the votes of the existing

independent agency commissioners, the selection process shall be restarted, in which the persons selected on the first occasion cannot be re-selected.

The Secretary-General of the Senate shall announce the Selection Committee members under (4) for general public notice.

In the case where no person holds office as the Selection Committee member under (2), or the number of the Selection Committee members under (4) is incomplete for any reason, or upon the expiration of selection period under paragraph three and no nomination has been made, the remaining Selection Committee may provisionally perform duties and exercise powers. During this period, the recruitment committee shall be deemed as comprising the existing Selection Committee members.

The Selection Committee members under (4) shall remain in office until the day prior to the day of occurrence of an event requiring the selection of a new Justice, excluding the new selection or additional selection under section 12 paragraph six, paragraph nine and paragraph ten and section 13. Such Selection Committee members shall vacate office upon death, resignation, lack of qualifications or disqualification.

A person appointed to become the Selection Committee member under (4) cannot concurrently be the Selection Committee member for an Independent Organ.

Section 12. In the selection process, the Selection Committee shall deliberate with a view to selecting a person having high responsibility, courage in performing duties, and ethical behaviour that can be a good role model of the society,

as well as a proper attitude for the successful performance of duties. In addition to the process of announcement for application for the position, the Selection Committee may select persons who are generally suitable, provided that consent of such person must be obtained. In any event, the diversity of experiences in various fields shall also be taken into consideration. For this purpose, the Selection Committee shall conduct an interview or invite opinions on matters pertaining to the duties and powers of the Court or use any other suitable method as part of the consideration.

The provision in paragraph one shall apply *mutatis mutandis* to the selection of a suitable person for appointment as Justices by the plenary session of the Supreme Court and the plenary session of Judges of the Supreme Administrative Court.

The Selection or election shall be conducted by open ballot, and each Selection Committee member shall also record the reason for selection.

A selected person must obtain the votes of two-thirds of the existing members of the Selection Committee.

A person elected by the plenary session of the Supreme Court or the plenary session of Judges of the Supreme Administrative Court must obtain the votes of more than one-half of the existing Justices of the Supreme Court or Judges of the Supreme Administrative Court, as the case may be.

If no person receives the votes under paragraph four or paragraph five, or the number of persons receiving such votes

does not meet the number required in the selection or election, there shall be a re-vote for those who received not more than two-thirds or not more than one-half of the votes, as the case may be. If the number of persons is still insufficient, there shall be another round of voting. In this latter vote, if the number of persons still does not meet the number required in the selection or election, the selection or election process shall be repeated for the remainder.

Within three days as from the closing date for applications, the Secretary-General of the Senate shall announce the list of selected persons for public notice. Such announcement shall specify details relating to qualifications and work experiences as prescribed by the Selection Committee.

Upon selection or election of a candidate by the Selection Committee, the plenary session of the Supreme Court and the plenary session of Judges of the Supreme Administrative Court, such person shall be nominated to the Senate for approval. The selected or elected person must receive the approval of the Senate by the votes of not less than one-half of the existing members of the Senate.

In the case where the Senate disapproves all or some of the selected or elected persons, such names shall be returned to the Selection Committee, the plenary session of the Supreme Court or the plenary session of Judges of the Supreme Administrative Court, as the case may be, together with reasons to allow the selection or election of a replacement which must be completed within sixty days as from the disapproval of the Senate. The replacement shall be nominated

to the Senate for approval. A person who has been disapproved by the Senate cannot be re-entered for selection or election on this new occasion.

Upon approval of the Senate, if it is a case where the President of the Constitutional Court also vacates office, the approved persons shall jointly meet with Justices who are still in office, if any, to select one among themselves as the President of the Constitutional Court and notify the President of the Senate of the outcome. In the case where the persons approved by the Senate still does not meet the number required in the selection or election, but when added to the Justices still in office, if any, to seven persons, such persons may proceed with the meeting to select the President of the Constitutional Court. Upon Royal Appointment, the Court may provisionally act in accordance with duties and powers, during which the Court shall be deemed to comprise of only the existing Justices. The selection or election shall be re-undertaken forthwith to meet the number required in selection or election.

The President of the Senate shall report to the King for appointment of the President of the Constitutional Court and Justices, and shall countersign the Royal Command.

Section 13. A person who has obtained approval of the Senate to become a Justice whilst remaining in office under section 10 (20), (21) or (22) or engaging in a profession under section 10 (23) must show evidence of resignation or cessation of professional engagement to the President of the Senate within the period prescribed by the President of the Senate,

which must be prior to the time when the President of the Senate reports to the King for Royal Appointment as Justice. In the case that evidence is not shown within such period, it shall be deemed that such person has relinquished the appointment and the selection or election process shall be restarted.

Section 14. In the case where there is a question relating to the qualification or disqualification of an applicant, elected person or selected person, the Selection Committee shall have the duties and powers to decide on the question. A decision of the Selection Committee shall be final.

The submission of a matter to the Selection Committee under paragraph one shall be in accordance with rules and procedures prescribed by the Selection Committee.

A decision shall be voted on by open ballot.

In the case where there is a question relating to the qualification or disqualification of a member of the Selection Committee, the Supreme Administrative Court shall reach a decision within fifteen days of receipt of the matter. In any event there shall be no prejudice to any action already taken by the Selection Committee prior to the decision.

Section 15. The Chairperson of the Selection Committee and members of the Selection Committee shall receive meeting allowances and other remuneration as prescribed by the President of the Senate, provided that a meeting allowance shall be prescribed on the basis of meetings attended at a rate not less than one-half of the monthly sum payable to the Chairperson or Member of the Commission on the National

Assembly Officials in accordance with the law on the National Assembly Officials, as the case may be.

Section 16. Before taking office, a Justice shall make a solemn declaration before the King in the following words:

“I, (name of the declarer) do solemnly declare that I will be loyal to the King and will faithfully perform my duties in the name of the King without any prejudice in the interest of justice for the people and public order of the Kingdom. I will also uphold and observe a democratic regime of government with the King as Head of State, the Constitution of the Kingdom of Thailand and the law in every respect.”

Section 17. A Justice shall hold office for a term of seven years as from the date of appointment by the King and shall hold office for only one term.

In the case where a Justice vacates office at the expiration of term, such Justice who vacates office shall remain in office to perform duties until the newly appointed Justice takes office.

Section 18. In addition to the vacation of office upon the expiration of term, a Justice vacates office upon:

- (1) being disqualified under section 8 or section 9 or being under any of the prohibitions under section 10;
- (2) death;
- (3) resignation;
- (4) being seventy-five years of age;
- (5) a resolution of the Court by the votes of not less than three-fourths of the total number of the existing Justices to remove such person from office on the ground of violation or failure to comply with ethical standards of the Justice;

(6) being subject to a judgment of the Supreme Court or the Supreme Court's Criminal Division for persons Holding Political Positions that such Justice has circumstances of unusual wealth or has committed a wrongdoing of dishonest discharge of functions or intentional performance of duties or exercise of powers contrary to the provisions of the Constitution or law, or violation or a serious failure to comply with ethical standards.

The President of the Constitutional Court who resigns shall also vacate the office of Justice.

In the case where there is a question as to whether a Justice has vacated office under (1) or (3), it shall be duty and power of the Selection Committee. A decision of the Selection Committee shall be final.

In the case where there is no President of the Constitutional Court, or there is a person in office but such person cannot perform duties, the Justices shall elect one Justice to act as the President of the Constitutional Court.

Section 19. Upon a Justice vacating office at the expiration of term, selection or election of a new Justice shall be undertaken within one hundred and twenty days prior to the term expiration date of such Justice. However, if a Justice vacates office for a reason other than the expiration of term, selection or election of Justice shall be undertaken within ninety days as from the vacancy of office.

Section 20. In the case where a Justice has vacated office, and a Justice has not yet been appointed to fill the vacancy, the remaining Justices may continue to perform duties.

However, if there are fewer than seven Justices remaining, there shall be no hearing or ruling. In such a case, if there is a necessity in the interest of national security, the Court may request to the President of the Supreme Court and the President of the Supreme Administrative Court to proceed under section 21 so that there are seven Justices.

Section 21. In the case where a Justice must cease performing duties due to an allegation and the Supreme Court or the Supreme Court's Criminal Division for Persons Holding Political Positions has accepted the plaint, and there are fewer than seven Justices remaining, the President of the Supreme Court and the President of the Supreme Administrative Court shall jointly appoint persons who possess the same qualifications and are not under any of the same prohibitions applicable to Justice to provisionally perform the duties of suspended Justices, but not more than nine persons. The appointed person shall perform duties as a Justice until the Justice who has been provisionally replaced is able to perform duties, or until a new Justice is appointed to fill the vacancy. Such appointment shall also have regard to the composition under section 8.

Section 22. Upon a petition with reasonable evidence that a Justice has vacated office pursuant to section 18 (1) or (3), the President of the Senate shall submit the matter to the Chairperson of the Selection Committee within five days of receiving such petition. The Selection Committee shall reach a decision without delay. A decision shall be made by majority vote. In the case of an equality of votes, the Chairperson of the Selection Committee shall cast an additional vote as

an adjudicating vote.

The evidence under paragraph one shall be as prescribed by the Selection Committee.

Section 23. The performance of duties and exercise of powers of the Court must be expeditious, just, free from any prejudice, courageous and properly conducted in accordance with ethical standards.

A Justice must perform duties on a full-time basis. Participation in education or training in any course or programme fully or partly held during official hours shall be deemed as non-performance of duties on a full-time basis, except for a course or programme organised by the Court specifically for Justices.

Section 24. The monthly salary, stipend and other benefits of Justices shall be in accordance with the law governing such matters. A Justice shall also receive a meeting allowance for each attendance in a meeting as a member equal to a member under the Royal Decree on Meeting Allowances of Members.

A Justice shall receive a monthly lump sum for reception expenses at the rate prescribed by the Ministry of Finance, which shall not be less than the stipend of Justices.

Section 25. A Justice who holds office for not less than one year shall be eligible to receive a one-time retirement benefit upon vacation of office for one of the following causes:

- (1) expiration of term;
- (2) death;

- (3) resignation;
- (4) being seventy-five years of age.

The retirement benefit shall be calculated by multiplying the monthly salary under section 24 with the number of years in office, a fraction of a year shall be counted as one year.

The right to receive retirement compensation is an exclusive right of an individual, except for death which shall vest in the spouse and notified heir. If death is caused by the performance of duties or during the performance of duties, the retirement benefit under paragraph two shall be doubled.

Section 26. In the performance of duties under this Organic Act, a Justice shall be a judicial officer under the Penal Code.

CHAPTER III PROCEEDINGS

Part 1

General Provisions

Section 27. Proceedings shall be conducted under the inquisitorial system. The Court shall have the power to find facts regardless of whether it is to the benefit or detriment of any party. When deciding on a question of fact, the Court may admit any type of evidence, except where specifically provided by law to be inadmissible. Regardless of whether the inquiry into such evidence may be erroneous or a deviation

of the steps, procedures or time limits provided by law, if the Court grants the parties an opportunity to adduce refuting evidence, such evidence is admissible in the Court. The foregoing provisions shall enable the obtaining of true facts in the case.

Proceedings of the Court must be expeditious as provided in this Organic Act and rules of the Court.

When performing duties, the Court has the power to subpoena relevant documents or evidence from a person or summon a person to testify, as well as to direct a State agency or an inquiry official to take any action in the interest of proceedings.

Section 28. In addition to the provisions of this Organic Act, the President of the Constitutional Court shall have the power to issue rules of the Court pertaining to proceedings insofar as they are not contrary to or inconsistent with this Organic Act. Such rules of the Court, however, must not unnecessarily create a step or cause a delay.

Section 29. Proceedings must be conducted at the courthouse on an official court day and during official hours prescribed by the Court in rules of the Court. However, in a case of emergency or necessity, the Court may order proceedings to be conducted at another place or on any day or any time.

Section 30. The counting of a period of time which provides a commencement date and an end date shall begin on the day following the commencement date, and if the end date of the period falls on a public holiday or the Court's holiday, the subsequent official day shall be counted as

the end date of the period.

Section 31. A period prescribed in this Organic Act or in rules of the Court, or as prescribed by the Court when deemed appropriate, or upon a request of a party, may be reduced or extended by the court as necessary in the interest of justice, except where the Constitution provides for a specific period.

Section 32. A Justice may be objected for one of the following grounds:

(1) having been a Judge or Justice in another court or having been an arbitrator who has decided on the case or question related to the case for which a ruling was requested;

(2) being or having been a husband or wife or relative of a party, namely being an ascendant or descendant at any level, or being a sibling or cousin within three levels, or being an marriage relative within two levels;

(3) having testified or given an opinion as a witness, by which knowledge of events in the case has been acquired in another court adjudicating on the question related to the case for which a ruling was requested;

(4) being or having been a legal representative of any party;

(5) having or having had a case which the Justice, husband, wife or direct ascendant or descendant thereof, on the one hand, is in dispute with a party, husband, wife or direct ascendant or descendant of the party, on the other hand.

Section 33. In the case where a Justice has an interest or any cause other than that provided in section 32, the Justice

may be objected for serious grounds which may result in injustice in the proceedings or ruling.

Section 34. A Justice may not recuse oneself from proceedings or a case ruling or order except where there are grounds for objection under section 32 or section 33.

Upon a request for recusal under paragraph one and approval of the Court, the recused Justice shall refrain from performing duties in such case.

Section 35. When there are grounds objection of a Justice under section 32 or section 33, either party may raise the objection by filing an objection motion in the Court prior to a ruling or adjudication, but in any event shall not be more than ten days as from knowledge of such grounds for objection.

Upon the filing of an objection motion under paragraph one, the Court shall decide on the matter of objection without delay.

Section 36. A motion to object a Justice under section 35 must specify either the grounds under section 32 or section 33 together with the relevant facts and circumstances.

When there are objections to more than one Justice in a trial, the party shall file a separate motion for each Justice.

Section 37. Upon a request for recusal under section 34 or objection motion under section 35, the Court shall deliberate on the grounds for recusal or objection. The Justice requesting recusal or is subject to an objection may not participate in the deliberations or cast a vote in the decision on recusal request or objection motion against oneself, except

in a case of an unavoidable necessity.

When considering a grounds for recusal or objection against a Justice, the Court shall also hear the explanation of the Justice requesting recusal or objected to.

A decision on the grounds for recusal or grounds for objection under paragraph one shall be made by a majority vote. If the votes are equal, the presiding person shall cast an additional vote as an adjudicating vote.

A vote under paragraph three shall be cast by secret ballot.

Upon a decision of the Court, the Justice requesting recusal or objected as well as the party shall be notified accordingly.

Proceedings that have been conducted prior to the Court's decision remain valid and shall not rendered invalid because of a court decision to allow recusal or sustain the objection, except when stated otherwise in the Court's order.

Upon a decision on the grounds for recusal or objection, if there are fewer than seven Justices remaining to perform duties, the Court shall request to the President of the Supreme Court and the President of the Supreme Administrative Court to proceed under section 21 to appoint ad hoc Justices so as to have seven Justices for the case.

Section 38. The Court has the power to maintain peace and order in case proceedings in relation to persons entering or wishing to enter the courthouse, or the vicinity of the courthouse, or to attend an inquiry hearing of the Court, or in a case

of necessity in the interest of peace and order or good morals of the people, the Court may order any person or any group to act or refrain from an act to enable the proceedings to continue in an orderly and expeditious manner.

The Court has the power to issue rules of the court relating to operations under paragraph one to enable the orderly and efficient conduct of trial process.

A criticism of an order or ruling made in good faith and does not use words or connotations that are rude, sarcastic or malicious does not constitute an offence of contempt of the Court.

Section 39. A person who violates a rule of the Court or the Court's order under section 38 shall be deemed to be in contempt of the Court and the Court shall have the powers as follows:

- (1) warning, with or without a reprimand in writing;
- (2) expulsion from the Court's vicinity;
- (3) imprisonment for a term not exceeding one month or a fine not exceeding fifty thousand baht, or both.

An order under paragraph one shall be issued by the Court only as necessary after having regard to the circumstances of the case.

A sentence under (3) must be passed by resolution with the votes of not less than two-thirds of existing Justices.

When implementing an order under (3), the Criminal Procedure Code shall apply *mutatis mutandis*.

Section 40. Payment of fees, travel and accommodation allowances for a person summoned by the Court for inquiry, as well as other expenses relating to any conduct in the interest of the Court's proceedings shall be as notified by the Court.

Part 2

Submission of Application and Submission of Letter to the Court for a Ruling

---

Section 41. A person who requests the Court for a ruling of a case under section 7 shall be a person, group of persons or organ provided in the Constitution, organic law or other law.

A request for the Court ruling of a case under paragraph 7 shall be made by an application in accordance with the form prescribed by rule of the Court, except in the following cases which shall be done by letter of request for ruling to the Court:

(1) the President of the National Assembly, the President of the House of Representatives or the President of the Senate refers the opinions of members of such House, or the Prime Minister requests the Court to consider the constitutionality of a Bill of Law;

(2) the Courts of Justice, the Administrative Court or the Military Court requests the court to consider the constitutionality of a law;

(3) the President of the House of Representatives or the President of the Senate requests the Court to consider

the constitutionality of an Emergency Decree;

(4) the House of Representatives, the Senate, the National Assembly, the Council of Ministers or the Independent organ requests the Court to decide on a question relating to duties and powers;

(5) the President of the House of Representatives or the President of the Senate requests the Court to decide on a question relating to the submission of a Bill containing an identical or similar principle to the principle of a Bill that is withheld;

(6) the President of the National Assembly, the President of the House of Representatives or the President of the Senate refers the opinion of members of such House to the Court for a decision relating to the constitutionality of the Draft Rules of Procedure of the House of Representatives, Draft Rules of Procedure of the Senate and Draft Rules of Procedure of the National Assembly;

(7) the Council of Ministers requests the Court for a decision relating to a treaty which must be approved by the National Assembly;

(8) the President of the National Assembly, the President of the House of Representatives or the President of the Senate refers the opinion of members of such House to the Court for a decision on the constitutionality of a Draft Constitutional Amendment;

(9) a request for the Court ruling under section 7 (13) prescribed by rules of the Court to be done in writing.

In the proceeding under (2), the opinion or objection of parties together with reasons shall be sent to the Office of the Judiciary, the Office of the Administrative Courts or the Judge Advocate General's Department, as the case may be, for submission to the Court for a ruling.

Section 42. An application must be made in writing, using polite words, containing the requisite information in accordance with the form prescribed by rules of the Court which at least must specify the following:

(1) name and address of applicant;

(2) matter or all actions which constitute grounds for requesting the Court ruling together with the relevant facts or circumstances;

(3) section of the Constitution and laws relating to the grounds of application;

(4) a specific request for a certain court action together with clear supporting reasons.

When submitting an application under paragraph one, the party shall submit the number of copies as prescribed by rules of the Court.

Where an application which does not contain all the items under paragraph one, or is unclear, or incomprehensible, the agency responsible for the administrative tasks of the Court shall give advice to the applicant to make corrections to the application.

In a trial proceeding, the applicant may personally undertake all proceedings, or may grant a power of attorney to a lawyer or another person to submit the application or

undertake proceedings on behalf of the applicant. The recipient of a power of attorney must have attained legal age and have knowledge and skills to act on behalf of the grantor of power of attorney.

Section 43. A letter requesting for the Court ruling under section 41 paragraph two shall be done as an official letter which at least specifies the relevant factual details, desire of the Court action and relevant sections of the Constitution and laws.

Section 44. The submission of a request for the Court ruling under section 7(2) must concern a question relating to duties and powers that has already arisen. In the case of a question arising in an agency, such agency shall have the right to submit a letter to the Court to request for the Court ruling. In the case of a dispute between agencies, the agencies concerned shall have the right to submit a letter to the Court to request for the Court ruling.

Section 45. A person or community which is a direct beneficiary of the performance of state duties under Chapter V, Duties of the State, of the Constitution, and has suffered a loss as a consequence of a failure to perform duties of the state, or the performance of duties was deficient or unduly delayed, shall have the right to submit an application to the Court for a ruling under section 7 (4) in accordance with the rules and procedures as follows:

(1) such person or community has requested the relevant state agency to provide the person or community with benefits

from the performance of constitutional duties, and such state agency denies taking action, or fails to take action within ninety days as from the date of receiving the request or failure to perform duties properly, and the person or community has lodged an objection to such action or inaction in writing with such agency within thirty days of knowledge or of receiving notice or deemed notice; and

(2) the person or community under (2) has submitted a complaint to the Ombudsman stating that the state agency under (1) failed to effect full and proper performance of constitutional duties within thirty days as from the date of written objection under (1); in this case, if the Ombudsman finds that such state agency has already effected full and proper performance of constitutional duties, the complainant and state agency shall be notified; however, if the Ombudsman finds that such state agency still failed to effect full and proper performance of duties, the matter shall be submitted to the Council of Ministers for acknowledgement;

(3) the Council of Ministers shall consider the opinion of the Ombudsman and issue orders as deemed appropriate; in this case, the Council of Ministers may task any committee or agency to consider and submit an opinion for consideration of the Council of Ministers; upon an order of the Council of Ministers, the person or community shall be notified accordingly; if such person or community finds that the order of the Council of Ministers still fails to fully and properly comply with Chapter V, Duties of the State, of the Constitution, an application may be submitted for the Court ruling under

section 7(4) within thirty days of receiving such notice.

During proceedings under this section, the state agency shall in the preliminary comply with the Council of Ministers resolution until the Court reaches a ruling.

The Court shall reach a ruling under this section within one hundred and twenty days as from the date of receiving the application.

Section 46. A person whose right or liberty has been directly infringed and suffered a grievance or loss, or may suffer an unavoidable grievance or loss due to such infringement of right or liberty, shall have the right to submit an application to the Court for a ruling under section 7 (11). A complaint shall first be lodged with the Ombudsman within ninety days of knowledge or presumed knowledge of the infringement of right or liberty. However, if the infringement of right or liberty is continuing, the complaint may be submitted as long as the infringement of right or liberty still exists. The provision of section 48 paragraph one and paragraph two shall apply *mutatis mutandis*. An application must be submitted to the Court within ninety days of receiving notice of the Ombudsman's opinion, or on the expiration date of the time limit of the Ombudsman's non-submission of an application to the Court pursuant to section 48 paragraph two.

Subject to section 42, the submission of an application under paragraph one shall clearly specify the action claimed to be a direct infringement of one's right or liberty and how one's right or liberty was infringed.

In the case where the Court finds that an application under paragraph one does not raise a matter which deserves a ruling, the Court may deny acceptance of the application for consideration. If the Court finds that the case is prohibited under section 47, the Court shall order the rejection of the application for consideration.

Section 47. The exercise of right to submit an application under section 46 must concern an action committed by a state agency, state official or agency exercising state powers which infringes a right or liberty, and must not be any one of the following cases:

- (1) the act of government's action;
- (2) the Constitution or organic law has prescribed a specific petition process or specific person with standing to request the court for ruling;
- (3) the law provides for specific steps and procedures and those steps and procedures have not yet been exhausted;
- (4) a matter pending trial by another court, or a matter which another court has rendered a final judgment or order;
- (5) an action of a committee under section 192 of the Constitution;
- (6) an action related to personnel administration of the Judicial Commission, the Administrative Court's Judicial Commission, the Military Court's Judicial Commission, as well as proceedings related to military discipline.

Section 48. Subject to section 47, where a person whose right or liberty protected by the Constitution has been

infringed finds that such infringement was a result of a provision of law being contrary to or inconsistent with the Constitution, an application shall be submitted to the Ombudsman, and the Ombudsman shall consider the submission of an application to the Court together with an opinion within sixty days of receiving the application from the applicant. The Ombudsman shall notify the applicant of the outcome of consideration within ten days of the expiration of such period.

In the case where the Ombudsman does not submit an application under paragraph one, or does not submit an application within the period under paragraph one, the person whose right has been infringed may submit an application directly to the Court.

The provision of paragraph one and paragraph two shall apply *mutatis mutandis* to the case where a person whose right or liberty has been infringed submits an application to the Court for the Court ruling that such action was contrary to or inconsistent with the Constitution.

Section 49. For the benefit of considering whether an application would be admitted, the Court may appoint a bench of not less than three Justices to undertake the consideration. More than one bench may also be appointed.

In the case of an appointment of a bench under paragraph one, upon the filing of an application in the Court for a ruling, the agency responsible for the administrative tasks of the Court shall refer the matter to the bench under paragraph one within two days of the agency responsible for the administrative tasks of the Court receiving the application

pursuant to rules of the Court. Such bench shall have the competence to examine and order the acceptance of the application for ruling within five days of receiving the matter from the agency responsible for the administrative tasks of the Court. Such order shall be deemed as an order of the Court.

In the case that the bench under paragraph one is of the opinion that an application should not be accepted for trial and ruling, the application shall be submitted to the Court for consideration within the period under paragraph two. The Court shall complete its consideration within five days as from the day of receiving the matter from such bench. If the Court concurs with the opinion, the Court's order shall be issued. If the Court does not concur, proceedings shall continue in accordance with the Court's opinion.

An order of a bench under paragraph two shall be done by majority vote.

In the case where a bench under paragraph one is not appointed, the Court shall consider and order whether or not to accept the application within five days as from the agency responsible for the administrative tasks of the Court receives the matter.

Section 50. Upon the submission of a letter requesting for the Court ruling and the Court finds that the case is in accordance with section 41 paragraph two (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) or (9), the Court shall accept the matter for consideration and further proceedings.

Section 51. Where an application is already submitted to the Court, prior to the Court ruling or order, if the applicant dies or withdraws the application, or there is no longer any cause for a ruling in the case, the Court may issue the disposal of such case, except where the continuance of proceedings is in the public interest.

Part 3

Bench and Trial Proceedings

Section 52. In a hearing and ruling, all Justices in the bench shall participate in the proceedings and participate in the ruling, except where there are grounds of objection or other unavoidable necessity or a case under paragraph three.

A bench of the Court in proceedings and ruling shall consist of not less than seven Justices.

A Justice who has not participated in proceedings on an important issue of a case does not have the competence to participate in the ruling of such case. If there is a question on whether or not a Justice has participated in proceedings on an important issue of a case, the Court shall reach a decision before further proceedings, except where non-participation in the ruling will result in the bench consisting of fewer than seven Justices.

Section 53. In the interest of justice, the Court or bench under section 49 paragraph one, as the case may be, may order a party who has not properly undertaken the trial

proceeding, to make corrections within the period and under the conditions as deemed appropriate.

If the party fails to proceed with the trial proceeding pursuant to the order under paragraph one without reasonable excuse, in the case of the applicant, the Court may order the rejection of application for ruling or order the disposal of such case. In the case of the respondent, it shall be deemed that the respondent does not wish to make a reply and the Court shall continue with the trial proceeding.

Section 54. Upon the Court ordering the acceptance of an application concerning another party for a ruling, a copy of the application shall be served on the respondent or an order shall be issued to notify the respondent to collect a copy of the application within the period prescribed by the Court.

Upon the respondent receiving a copy of the application, a statement of reply shall be submitted within fifteen days of receiving a copy of the application, or within the period prescribed by the Court, and the provisions of section 42 shall also apply *mutatis mutandis*.

In the case where the respondent does not submit a statement of reply within the period under paragraph two or does not collect a copy of the application within the period under paragraph one, it shall be deemed that the respondent does not wish to submit a statement of reply, and the Court shall continue with the trial proceeding.

Section 55. The applicant may amend the application or the respondent may amend the statement of reply.

A motion to amend shall be submitted at least seven days prior to the scheduled date of the Court ruling. In the case of submission of motion less than seven days prior to the scheduled date of the Court ruling, or the amendment will result in a change of issue to be ruled upon, the Court may reject the motion. However, in the case where the Court accepts the motion for consideration, the Court shall also send a copy of the amendment to the other party for notice.

Section 56. Service of a copy of application, copy of statement of reply or other documents between the Court and a party, witness or related person, shall be made to the domicile or regular residence or any correspondence address notified by the party, witness or related person.

The means of service and announcement in lieu of service shall be in accordance with rules of the Court.

Section 57. Upon the Court accepting the case for consideration, the Court shall determine the issues and the sequence of issues to be ruled upon, without prejudice to the Court's power to amend or add issues or sequence of issues that has already been determined or arranged.

All Justices, except Justices that have been given leave to recuse or has been recused due to an objection, must provide an individual opinion on the issues and in the sequence of issues determined or arranged by the Court.

Upon the Court's acceptance of a matter, no Justice can deny ruling on the matter by claiming that it is not within the Court's competence.

Section 58. If the Court finds that a case concerns a question of law, or there is sufficient evidence to render a ruling, the Court may deliberate to consider and render a ruling without conducting an inquiry or cease an inquiry.

If the Court finds that an evidence was created or obtained unlawfully or is not relevant to the matter ruled upon, or is not needed for the ruling, or will cause an undue delay on the case, the Court may refrain from examination or not admit such evidence.

The Justices comprising not less than two-thirds of the existing Justices may adopt a resolution not to use a document or evidence which may affect national security in the case.

Section 59. A hearing of the Court shall be open to the public, except where deemed appropriate to maintain order in the courthouse's vicinity, or to protect the public interest, the Court has the power to determine the persons allowed to remain in the trial room.

Upon the Court announcing the first inquiry hearing date, a copy of the announcement shall be sent to the parties at least fifteen days prior to the scheduled date. Subsequent inquiry hearing dates shall be as prescribed by the Court. Such schedule announcements shall also be posted at the courthouse.

Section 60. A party may adduce oneself, a person and other evidence as evidence and has the right to examine evidence and request a copy of evidence of oneself or the other party during official hours in accordance with

procedures and periods prescribed by rules of the Court.

When adducing evidence under paragraph one, a party shall submit a list of evidence and method of obtaining such evidence.

Subject to section 58, prior to the Court ruling, a party may submit an additional list of evidence but the submission must be made at least seven days prior to the Court's scheduled date of a ruling.

Section 61. For expeditions and fair proceedings, the Court may conduct a pre-examination of evidence. The parties must be notified at least fifteen days in advance of the scheduled date for pre-examination of evidence.

Section 62. When conducting an inquisition on a witness, regardless of a witness adduced by a party or summoned by the Court, the Court shall ask questions and allow the witness to testify on those points by a declaration or reply to the Court's questions. The Court may ask the witness any question of fact connected to the case, even if not raised by any party.

In the interest of justice, the Court may allow a party to further examine the witness on issues and facts determined by the Court. In this case, the party adducing the witness shall examine first.

After the parties examine a witness under paragraph two, no other party may ask the witness further questions except where allowed by the Court.

Section 63. The Court may allow an inquisition on a witness outside the courthouse as requested by either or both parties. Such an inquisition shall be conducted by video conference in accordance with rules of the Court.

A witness inquisition under paragraph one shall be deemed to be conducted in the Court's trial room.

Section 64. In the case where the Court deems appropriate, or in the case of a request from a party adducing a witness and allowed by the Court, the Court may direct a witness or expert witness who has to testify to submit an affidavit to affirm facts or opinions to the Court on the issues determined by the Court or on the issues prescribed by a party as allowed by the Court. The affidavit affirming facts or opinion shall be submitted to the Court in advance and a copy sent to the other party for acknowledgement at least seven days prior to the inquisitorial hearing date of the witness or expert witness.

A party who objects to a fact stated in such advance affidavit affirming facts or opinion on any issue shall submit a written objection to the Court at least three days prior to the inquisitorial hearing date of the witness or expert witness, or otherwise it shall be deemed that the party has no objection.

On the witness inquisitorial hearing date, the witness shall affirm the affidavit submitted in advance and answer additional questions of the Court and other parties on the issues submitted to the Court under paragraph two with the Court's permission. If the witness does not appear before the Court or appears before the Court but refuses to answer questions,

the Court shall decline to admit the affidavit affirming facts and opinions submitted in advance of the witness or expert witness as evidence in the case, except where necessary or appropriate in the interest of justice, the Court may admit the affidavit affirming facts or opinions submitted in advance of such witness or expert witness as other supporting evidence.

A witness or expert witness who submits an affidavit affirming facts or opinions in advance under paragraph one to the Court cannot withdraw the affidavit. Upon the witness affirming the affidavit affirming facts or opinions in advance, the affidavit shall be deemed as comprising a part of the witness' testimony.

Section 65. The provisions in paragraph one and paragraph two of section 64 shall apply *mutatis mutandis* to the case where the Court directs a witness or expert witness to submit an affidavit affirming facts or opinions to the Court on the issues determined by the Court in lieu of testifying before the Court, except for the period under section 64 paragraph one which shall commence from the date of receiving the Court's order.

Section 66. During an inquisitorial hearing of the Court, the Court shall record the proceedings in the case files and direct the parties and witness to affix their signatures as evidence. If a party or witness cannot affix a signature or refuses to affix a signature, the Court shall record the cause for absence of signature in lieu of the signature.

The Court shall also record a witness' testimony from the inquisition in the case files by means of an audio recording

device or audio-visual recording device or by any other means as prescribed by rules of the Court.

Section 67. Either party or both parties have the right to request for permission to deliver an opening or closing statement as deemed appropriate by the Court and within the period prescribed by the Court.

An opening or closing statement shall be made in writing, except where deemed appropriate by the Court, it may be delivered orally. The provisions of section 66 paragraph two shall also apply *mutatis mutandis*.

Rules, procedures and time limits for delivering an opening or closing statement shall be as prescribed by rules of the Court.

Section 68. A party, witness relating to one's testimony, or third party having a legitimate interest or reasonable cause, has the right to request an inspection, copy or certified copy of a document in the case file in accordance with rules, procedures and conditions prescribed by rules of the Court which may also set a fee.

Section 69. The Court shall be the recorder of proceedings.

Section 70. A Justice who has been assigned by the Court shall be the signor of notifications, orders, case reports or other letters of the Court.

Section 71. In order to prevent subsequent serious and irreversible loss, or to prevent proximate violence, and the applicant's application contains sufficient grounds for the Court to decide according to the request, when the Court

deems appropriate or when requested by a party, the Court shall have the power to prescribe provisional measures or procedures prior to a ruling and order a State agency, state official or a related person to comply, in accordance with rules, procedures and case types prescribed by rules of the Court.

A provisional measure or procedure prior to ruling under paragraph one shall be effective for a period not exceeding sixty days as from the date of Court prescription of such provisional measure or procedure.

CHAPTER IV

RULING OR ORDER

Section 72. The Court ruling shall be done by majority vote, except where provided otherwise by the Constitution. In the case of equal votes, the Court shall deliberate until a resolution is reached.

All Justices in the bench cannot abstain from voting on any issue prescribed by the Court, except for a case under section 52 paragraph three.

Section 73. The Court ruling shall at least consist of the claim and request as stated in the application or letter requesting for the Court ruling, objections in the reply statement, issues of the case, summary of facts obtained from trial, reasons for ruling on each issue and the provisions of the Constitution and laws referred to, as well as the outcome of the ruling.

The Court ruling must be signed by Justices making the ruling. If a Justice has a necessary and unavoidable cause for an inability to sign, the bench shall assign a Justice in the bench to record such cause which shall be attached to the ruling.

Section 74. Subject to the provisions of the Constitution, if there is a need to enforce the Court ruling, the Court shall have the power to include an enforcement order to enforce the Court ruling. The Court may prescribe an effective date any time in the future subsequent to the reading of the ruling, or may prescribe any enforcement condition or measure, to the extent of necessity or as appropriate and just for the case. An organisation, state agency or person having a duty to comply shall report the outcome of compliance or obstacles to compliance with the Court enforcement order within thirty days of the Court ruling, or within the period prescribed by the Court. The foregoing shall be in accordance with rules, procedures and case types prescribed by rules of the Court.

Section 75. When making a ruling, every Justice in the bench shall prepare an individual opinion in writing as well as give an oral statement in a meeting. The meeting shall then deliberate before adopting a resolution.

The individual opinion under paragraph one shall be made in brief and published in accordance with rules of the Court.

When making a ruling, the bench may assign a Justice to prepare the ruling in accordance with the Court resolution.

The Court ruling shall be published in the Government Gazette within thirty days of the date of ruling.

Section 76. The Court ruling shall come into effect on the reading date.

In the case of the court ruling in a case involving parties, if either party or both parties, as the case may be, duly acknowledges the scheduled date but is absent, the Court shall record the absence, and it shall be deemed that the ruling has been duly read.

In the case of a ruling not involving a respondent, the Court shall give notice of the Court ruling to the applicant or sender of letter of request for the Court ruling and the date of Court resolution as stated in the ruling shall be deemed as the reading date.

In the case where the Court has a ruling under section 173 section 212, section 213 or section 231 (1) of the Constitution, the agency responsible for the administrative tasks of the Court shall prepare a notification of the Court ruling outcome for publication in the Government Gazette without delay.

A notice to the parties to attend the reading of the ruling and reading of the Court ruling under paragraph two, and the notice of ruling under paragraph three, shall be in accordance with rules and procedures prescribed by rules of the Court.

Section 77. An order to reject an application for ruling or to dispose a case must consist of the case background in brief, reasons for the order, supporting opinions and provisions of the Constitution and laws referred to.

The provisions of section 75 paragraph three shall apply *mutatis mutandis* to the rendering of an order. Upon completion of the order, the parties shall be notified and a notice posted at the courthouse for a period of not less than fifteen days.

The Court's order under paragraph one and paragraph two shall come into effect on the date of court resolution as stated in the order.

Section 78. In the case where a ruling or order of the Court contains a minor error or mistake, if the court by finds by itself or upon a request of a party and the Court deems appropriate, the Court may order a correction of such minor error or mistake.

A correction order under paragraph one must not reverse or change the outcome of the original ruling or order. Upon issuance of such order, the parties shall be notified and the provisions of section 75 paragraph three and paragraph four shall apply *mutatis mutandis*.

Rules and procedures for making an order under paragraph one and paragraph two shall be as prescribed by rules of the Court.

TRANSITORY PROVISIONS

Section 79. The President of the Constitutional Court and Justices of the Constitutional Court whose terms have not yet terminated under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007), and are still in office on the day

prior to the date this Organic Act comes into force, shall remain in office until the expiration of term pursuant to the provisions of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007), or the vacation of office under section 18, except for the case under (1) in relation to the lack of qualifications under section 8 which shall not apply. It shall be deemed that the Justices of the Constitutional Court who continue to hold offices under this paragraph, and the Justices of the Constitutional Court who continue to perform duties under paragraph two comprise a number which satisfies the composition under section 8.

The President of the Constitutional Court and the Justices of the Constitutional Court who must continue to perform duties on the day prior to the date of coming into force of this Organic act pursuant to Order of the National Council for Peace and Order No. 24/2560, dated 20th April B.E. 2560 (2017), Re: Restraint on Election or Selection of Persons for the Office of the Justices of the Constitutional Court under Order of the National Council for Peace and Order No. 23/2560, whose terms have already terminated under the provisions of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007), shall continue to perform duties until new the Justices of the Constitutional Court under section 8 paragraph one (1), (2) and (5) assumes duties.

Section 80. The selection or election of a person to replace the President of the Constitutional Court and the Justices of the Constitutional Court under section 79 paragraph one who vacates office for any reason, and to replace the President of the Constitutional Court and the Justices of

the Constitutional Court who continue to perform duties under section 79 paragraph two, shall proceed upon the convening of the first sitting of the National Assembly after a general election under the Constitution of the Kingdom of Thailand.

Within twenty days of the expiration of the period under paragraph one, Independent Organs shall appoint and nominate representatives to the Secretariat of the Senate to comprise the Selection Committee under section 11.

Upon the expiration of the period under paragraph two, if an Independent Organ is still unable to appoint a representative, or in the case there is no Leader of the Opposition in the House of Representatives, the Selection Committee can continue to perform duties. In which case, the Selection Committee shall be deemed to consist of the existing members. However, this does not prejudice the right of the Independent Organ to appoint a representative at a subsequent date. Such appointment does not invalidate actions already taken by the Selection Committee.

Upon the lapse of twenty days as from the expiration of the period under paragraph two, the Selection Committee shall consider and decide, as regards the President of the Constitutional Court and the Justices of the Constitutional Court who performed duties on the day prior to the coming into force of this Organic Act pursuant to section 79 paragraph two, on the designation thereof as persons requiring selection or election in categories under section 8 (1), (2) and (5).

A decision of the Selection Committee shall be final.

Section 81. The Selection Committee under section 80 shall select a suitable person for appointment as the Justices of the Constitutional Court in the number commensurate to the number of vacant offices and according to the categories decided by the Selection Committee under section 80 paragraph four within sixty days of the decision under section 80.

In the case where election of a suitable person for appointment as a Justice of the Constitutional Court is required, the provisions of paragraph one shall apply *mutatis mutandis* to the election of a suitable person for appointment as a Justice of the Constitutional Court of the plenary session of the Supreme Court or plenary session of Judges of the Supreme Administrative Court, as the case may be.

In the case where there is no President of the Constitutional Court, upon approval by the Senate of a selected or elected person, the person approved by the Senate and the Justices of the Constitutional Court remaining in office under section 79 paragraph one shall jointly meet to select one among themselves as the President of the Constitutional Court and notify the President of the Senate accordingly.

Section 82. All rules, regulations, notifications, orders or resolutions of the Court issued under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007) which were in force on the day prior to the effective date of this Organic Act shall continue to be in force insofar as they are not contrary to or inconsistent with the Constitution or this Organic Act, until rules, regulations, notifications, orders or resolutions of

the Court under this Organic Act are issued.

Section 83. An inquisition or any other proceedings in the performance of duties and powers of the Court taken prior to the effective date of this Organic Act shall be deemed as proceedings taken under this Organic Act. Further proceedings shall be as provided in this Organic Act.

In the case of a question on whether a matter pending consideration and no procedure has been provided under this Organic Act, further proceedings shall be taken in accordance with the resolution of the Court.

Countersigned by:

General Prayut Chan-o-cha

Prime Minister

Remarks: - The reasons for promulgating this Organic Act are as follows. The Constitution of the Kingdom of Thailand provides that the selection, decision on the vacation of office of the Justice of the Constitutional Court, trial and adjudication of matters pursuant to the duties and powers of the Constitutional Court, and operations of the Constitutional Court shall be as provided by Organic Act. Hence, it is expedient to enact this Organic Act.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-7777 โทรสาร 0-2143-9500

www.constitutionalcourt.or.th E-mail: feedback@constitutionalcourt.or.th